

ส่วนที่ 2

สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงโครงสร้าง
ของ SMEs ปี 2552

จำนวนและการจ้างงานในวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2552

บทที่ 4

จำนวนและการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ปี 2552

จำนวนวิสาหกิจรวมทั้งประเทศในปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,900,759 ราย จำแนกเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2552 จำนวน 2,896,106 ราย จำแนกเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม จำนวน 2,884,041 ราย วิสาหกิจขนาดกลาง จำนวน 12,065 ราย และเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ จำนวน 4,653 ราย โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีสัดส่วนร้อยละ 99.8 ของวิสาหกิจทั้งหมด เมื่อจำแนกวิสาหกิจตามกลุ่มวิสาหกิจพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีลักษณะการกระจายตัว อยู่ในกลุ่มภาคการค้าและซ่อมบำรุง จำนวน 1,371,488 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.8 ของวิสาหกิจภาคการค้าและซ่อมบำรุงทั่วประเทศ อยู่ในภาคบริการ 975,552 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.8 ของวิสาหกิจภาคบริการทั่วประเทศ และอยู่ในภาคการผลิต จำนวน 547,052 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.6 ของวิสาหกิจภาคการผลิตทั่วประเทศ

การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น ในปี 2552 มีการจ้างงานในกิจการทุกขนาดรวมทั้งสิ้น 12,405,597 คน โดยเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LE) 2,704,243 คน และเป็นการจ้างงานใน SMEs จำนวน 9,701,354 คน หรือร้อยละ 78.20 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด โดยที่ วิสาหกิจขนาดเล็ก (SE) จะมีสัดส่วนต่อวิสาหกิจรวมสูงที่สุด ถึงร้อยละ 66.60 และยังมีสัดส่วนต่อ SMEs สูงที่สุดถึงร้อยละ 85.17 เมื่อพิจารณาจำแนกการจ้างงานของ SMEs ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในปี 2552 นั้น วิสาหกิจมีการกระจายตัวของการจ้างงานอยู่ภาคการบริการสูงที่สุด ประมาณ 3,467,763 คน อยู่ในภาคการผลิต จำนวน 3,320,409 คน และอยู่ในภาคการค้าและซ่อมบำรุง จำนวน 2,912,678 คน

จำนวนกิจการจัดตั้งใหม่ในปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 41,220 ราย หดตัวลงจากปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 3.57 ในส่วนการสิ้นสภาพกิจการปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 63,007 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 32,197 ราย ขยายตัวจากปี 2551 ร้อยละ 104.5

การจัดตั้งกิจการใหม่ จำแนกตามหมวดธุรกิจ ในปี 2552 พบว่ากิจการที่สูงที่สุดคือ หมวดการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีจำนวน 14,530 ราย รองลงมาคือ หมวดธุรกิจ บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ จำนวน 9,003 ราย

การสิ้นสภาพกิจการ จำแนกตามหมวดธุรกิจ ในปี 2552 พบว่า หมวดกิจการการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีจำนวน 19,970 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 156.4 หมวดกิจการที่สิ้นสภาพกิจการรองลงมา คือ หมวดกิจการการก่อสร้าง โดยมีจำนวนการสิ้นสภาพของกิจการ ปี 2552 จำนวนทั้งสิ้น 9,858 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 239.5

สถานะผู้ประกอบการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สถานะผู้ประกอบการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน ประจำประเทศไทย (GTZ) ได้ร่วมมือกันทางวิชาการต้องการศึกษาการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาระดับของผู้ประกอบการในด้านต่างๆ เช่น วิธีการดำเนินธุรกิจ การเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการด้านอื่นๆ ของธุรกิจ เป็นต้น โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจนำร่องในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และนำผลที่ได้ไปใช้จัดทำนโยบายและมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมต่อไป

สำหรับขอบเขตด้านประชากร คณะผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคล ที่เป็นเจ้าของกิจการ และกำลังดำเนินกิจการโดยมีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน (ยกเว้นครัวเรือนส่วนบุคคลชาวต่างประเทศที่มีเอกลักษณ์ทางการทูต)

- จากการศึกษานักประกอบการ SMEs ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า จำนวนครัวเรือนที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 3,662 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนดังกล่าว พบครัวเรือนที่ระบุมีผู้ประกอบการ SMEs 1,255 ครัวเรือน ใน 1,255 ครัวเรือนพบผู้ประกอบการ 1,304 ราย ประมาณร้อยละ 72.4 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด (1,304 ราย) ระบุมีผู้ประกอบการ SMEs 1 คนต่อครัวเรือน และร้อยละ 27.6 ระบุมีผู้ประกอบการ SMEs มากกว่า 1 คนต่อครัวเรือน สำหรับครัวเรือนที่ปฏิเสธให้ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 26.1 และไม่มีผู้ประกอบการในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.6
- เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดตั้งธุรกิจหรือรูปแบบการจดทะเบียนของผู้ประกอบการจำนวน 1,033 ราย พบว่า รูปแบบการจดทะเบียนประเภทกิจการเจ้าของคนเดียวมีจำนวนมากที่สุดคือ 722 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมา จำนวน 263 รายระบุว่าตนเองไม่ได้จดทะเบียนธุรกิจรูปแบบใดๆ ทั้งสิ้น ขณะที่เพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้นที่มีการจดทะเบียนนิติบุคคล (บริษัท จำกัด และ ห้างหุ้นส่วน จำกัด)
- เมื่อถามถึงเหตุผลที่ทำให้ธุรกิจส่วนตัว (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) จากผู้ประกอบการจำนวน 1,033 ราย ผู้ประกอบการกว่าร้อยละ 35 ตอบว่า สาเหตุที่ทำธุรกิจส่วนตัวเนื่องจากการต้องการมีรายได้ที่มากขึ้น รองลงมา คือ ต้องการช่วยเหลือครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.4 และ อยากรับเป็นเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.1 สำหรับคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในการเป็น

ผู้ประกอบการ โดยสอบถามว่า “ถ้าหากมีบริษัทรับเป็นพนักงานทำนาระบุตัดสินค้าทำหรือไม่ทำ” พบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 784 ราย หรือร้อยละ 75.9 ระบุว่าตนเองจะไม่กลับไปทำงานบริษัทอีก และสำหรับทัศนคติต่อความสำเร็จของธุรกิจ พบว่า ตัวอย่างได้นิยามไว้ 5 อันดับแรก คือ 1) มีผลกำไร 2) ลูกค้าพึงพอใจ และจงรักภักดีกับเรา 3) มีระบบการจัดการที่ดี 4) มีสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาด 5) มีความรู้ มีประสบการณ์ และเมื่อสอบถามความเห็นในเรื่องต่างๆ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 96.2 ระบุมีความสุขกับธุรกิจที่ทำ รองลงมา ร้อยละ 96.0 ระบุเชื่อว่าไม่ว่าผู้ชาย หรือผู้หญิง มีโอกาสเท่าเทียมกัน ร้อยละ 95.1 ระบุรู้สึกพอใจกับสิ่งที่ได้รับจากการทำธุรกิจ และร้อยละ 84.2 ระบุเชื่อว่าธุรกิจจะประสบความสำเร็จในอนาคต ตามลำดับ

- เมื่อพิจารณาประเภทธุรกิจ พบว่า กว่าร้อยละ 82 ระบุว่าตนเองกำลังดำเนินธุรกิจประเภทการค้าทั้งขายปลีก ขายส่ง และการซ่อมแซม ซ่อมบำรุง ขณะที่ในประเภทการบริการมีอยู่ประมาณร้อยละ 9.7 ส่วนที่เหลือเป็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
- เมื่อพิจารณาสถานที่ตั้งกิจการจากตัวแทนผู้ประกอบการจำนวน 1,033 ราย พบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 639 ราย หรือร้อยละ 61.9 ระบุว่าตนเองใช้ บ้าน/ห้องพักอาศัยเป็นสถานที่ดำเนินธุรกิจ ขณะที่ ร้อยละ 21.8 มีสถานที่เป็นหลักแหล่ง เช่น ออฟฟิศ ย่านธุรกิจ ร้านค้า หรือตลาดที่เป็นหลักแหล่ง ขณะที่อีกร้อยละ 16.9 ระบุว่าตนเองมีสถานที่ดำเนินธุรกิจที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น ตลาดนัดตามชอก ซอย บนถนนฟุตบาทเปิดท้ายรถ รถเข็น หาบเร่ รถกระบะ มอเตอร์ไซด์ เป็นต้น
- สำหรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ผู้ประกอบการจำนวน 1,033 รายดำเนินการอยู่นั้น พบว่า ร้อยละ 65.3 ระบุว่าตนเองดำเนินธุรกิจลักษณะซื้อมาและขายออกไป ไม่ได้มีการเพิ่มมูลค่าสินค้า ขณะที่ผู้ประกอบการอีกร้อยละหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 63.9 ระบุว่าตนเองรับสินค้ามาและมีการเพิ่มมูลค่าสินค้าก่อนที่จะขายออกไป ขณะที่อีกร้อยละ 23.1 ระบุว่าตนเองมีการดำเนินธุรกิจ ในลักษณะการให้บริการ ส่วนผู้ประกอบการที่สร้างสิ่งของขึ้นมาเพื่อขายเองมีเพียงร้อยละ 5.7 เท่านั้น